DEN NORSKE LEGEFORENING

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref.: Vår ref.:16/3904 Dato: 26.9.2016

Høring - forslag til endringer i tobakksforskriftene og ny forskrift om elektroniske sigaretter

Vi viser til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 1. juli om forslag til endringer i tobakksforskriftene og ny forskrift om elektroniske sigaretter. Innspill er innhentet fra relevante organisasjonsledd og behandlet i Legeforeningens sentralstyre

Legeforeningen har som mål at Norge skal bli et tobakksfritt samfunn og anser det å forebygge tobakkrelaterte helseskader som en viktig samfunnsoppgave. Røyking er den enkeltfaktoren som har størst betydning for folkehelsen og den livsstilsfaktoren hvor de sosiale forskjellene er tydeligst. Legeforeningen støtter tiltak som ytterligere vil kunne redusere bruken av tobakk. Legeforeningen har lenge etterlyst en mer ambisiøs tobakkspolitikk og mener sterkere virkemidler må til om vi skal nå målet om et tobakksfritt samfunn.

Legeforeningen mener de foreslåtte endringene er gode og støtter de. Legeforeningen mener derimot at enkelte forslag med fordel kan strammes inn ytterligere. Under følger våre kommentarer.

Streng regulering av elektroniske sigaretter
Legeforeningen har tidligere støttet at det åpnes opp for salg av e-sigaretter i Norge, men med forbehold om at det reguleres strengt. At vi i dag har begrenset med kunnskap om effekten av e-sigaretter og de langsiktige konsekvensene e-sigaretter kan medføre, gjør at det er behov for effektive forskriftsregler om registering, overvåking og produktkrav slik at myndighetene har god kontroll og befolkningen sikres tilgang på viktig informasjon.

Legeforeningen støtter departementet i at det bør stilles samme krav for alle e-sigaretter uavhengig av mengde nikotin. Vi deler departementets vurdering at helserisikoen knyttet til tilsetningsstoffer vil være lik uavhengig av nikotininnholdet i væsken. Vi støtter også at e-sigaretter merkes med helseadvarsel og slutteinformasjon. Vi er derimot uenige i departementets valg av helseadvarsel på e-sigarettene ("Dette produktet inneholder nikotin som er et svært avhengighetsskapende stoff"). Vi oppfordrer departementet til å velge advarselen "Dette produktet inneholder nikotin som er et svært avhengighetsskapende stoff. Det er ikke anbefalt for ikke-røykere" nettopp for å understreke at dette er et produkt som kan brukes i forbindelse med røykeavvenning.

I tillegg foreslår Legeforeningen at e-sigaretter og andre nikotinholdige produkter må merkes med advarsel om forgiftningsrisiko hos småbarn og en sterk anbefaling om å oppbevare e-sigaretter utilgjengelig for barn. Inntak av så lite som 2 mg nikotin kan gi alvorlig forgiftning hos et lite barn.

For øvrig mener Legeforeningen at e-sigaretter også bør omfattes av bestemmelsene om nøytrale pakninger på lik linje med øvrige tobakkpakninger. Det ville gjort Norge til det første landet i verden som inkluderer e-sigaretter som en del av dette forbudet.

Viktig med markedsovervåking av elektroniske sigaretter
Legeforeningen mener det er svært viktig at det stilles krav om rapporteringsplikt for produsenter og importører av e-sigaretter. Vi mener det blant annet er særlig viktig å få dokumentasjon for om bruk av e-sigaretter er en inngangsport til nikotinavhengighet og tobakksbruk blant unge og ikke-røykere.

Den norske legeforening • Postboks 1152 Sentrum • NO-0107 Oslo • legeforeningen@legeforeningen.no • Besøksadresse: Akersgt. 2
www.legeforeningen.no • Telefon: +47 23 10 90 00 • Faks: +47 23 10 90 10 • Org.nr. NO 960 474 341 MVA • Bankgiro 5005.06.23189

Det kommer til stadighet flere studier som gir oss mer kunnskap om effekten av e-sigaretter. Amerikanske barneleger, som har sett e-sigaretter i noen år, uttrykker en økende bekymring over bruken av e-sigaretter fordi det i økende grad er funnet holdepunkter for at e-sigaretter brukes av ungdom som ikke ellers ville begynt å røyke[1]. Ettersom det foreligger begrenset med forskning om effekten av e-sigaretter i dag, må helsemyndighetene følge nøye med på omfanget og bruken av e-sigaretter fremover, og fortløpende vurdere behovet for ytterligere innstramminger i regelverket.

Mot å innføre unntak fra bestemmelsene om standardiserte pakninger
Legeforeningen mener alle tobakksprodukter bør standardiseres. Dette har de allerede gjort i Australia, som viser at dette er praktisk gjennomførbart. Legeforeningen kan ikke se at det finnes helseargumenter for å favorisere noen utvalgte produkter. Legeforeningen frykter at dersom ikke alle tobakksprodukter vil omfattes av forbudet, vil lovbestemmelsen bli sårbar for juridiske angrep. Vi er også bekymret for hvilke konsekvenser et unntak vil få sett opp mot WTO-avtalen. Etter WTO-avtalens bestemmelser skal "like produkter" reguleres likt.

Legeforeningen er også bekymret for at en åpning i lovverket vil gi tobakksindustrien muligheter til å utvikle og videreutvikle tobakksprodukter til å appellere til unge når snus og sigaretter blir mindre attraktivt som følge av standardiserte pakninger. Tobakksindustrien har en enorm evne til å tilpasse og markedsføre sine produkter på nye måter, mot nye generasjoner og med uventede virkemidler. Det er ikke lenge siden snus ble sett som en ubegripelig uvane for eldre menn. Tobakksindustrien har lykkes i å gjøre dette produktet til populært hos ungdommer at vi nå er vitne til en snusepidemi. Dette kan gjenta seg med de produkter man nå unntar fra de generelle bestemmelsene.

Støtter forbud mot smakstilsetting
Legeforeningen støtter at det forbys smakstilsetninger i sigaretter og rulletobakk. Vi mener at et likelydende forbud må gjelde snus. Tobakksindustrien har hatt en målrettet strategi der både innpakning og smak har vært sentrale virkemidler i å gjøre en stor andel av norske ungdommer snusavhengige. Snusepidemien er en av våre største utfordringer innenfor tobakksområdet. Vi kan ikke se at dette forbudet ikke skal gjøres gjeldende for snus. Det er viktig at smakstilsetning også fjernes fra snus og ikke bare fra de andre tobakksproduktene.

Mot fjernsalg og unntak for reklame- og oppstillingsforbud
Legeforeningen mener at det ikke bør tillates fjernsalg av noen tobakksprodukter. Vi vet at bedre tilgjengelighet øker forbruket. På veien mot et tobakksfritt samfunn er det å begrense tilgjengelighet et viktig skritt på veien – å tillate fjernsalg er å ta oss i feil retning. Tilsynsordningen foreslås kun å omfatte fysiske utsalgssteder. Vi er bekymret for at internettsalg blant ungdom vil øke med innføring av tilsynsordningen.

Departementet foreslår ikke noen regulering av oppstilling av e-sigaretter på utsalgssteder. Legeforeningen vil likevel benytte anledningen til å understreke at vi er i mot at det gjøres unntak for e-sigaretter fra reklame- og oppstillingsforbudet. En regulering må hindre at e-sigarettprodusenter aktivt kjøpe seg strategiske plasseringer i dagligvarebutikker. Dette bør reguleres strengt.

For øvrig mener Legeforeningen det bør forbys salg av tobakksprodukter til alle som er født etter 1. Januar 2000 – et tiltak vi mener vil sikre at landet faktisk blir tobakksfritt.

Med hilsen
Den norske legeforening

Geir Riise
Generalsekretær

Jorunn Fryjordet
Avdelingsdirektør

Den norske legeforening • Postboks 1152 Sentrum • NO-0107 Oslo • legeforeningen@legeforeningen.no • Besøksadresse: Akersgt. 2
www.legeforeningen.no • Telefon: +47 23 10 90 00 • Faks: +47 23 10 90 10 • Org.nr. NO 960 474 341 MVA • Bankgiro 5005.06.23189

Saksbehandler:
Sara Underland Mjelva

[1] American Academy of Pediatrics. Electronic Nicotine Delivery Systems. Policy statement. PEDIATRICS 136;5 (2015) www.pediatrics.org/cgi/doi/10.1542/peds.2015-3222).